

Position Paper – maart 2019

Toegang tot de Wlz voor jeugdigen met een langdurige psychische stoornis

Inleiding

Met dit position paper deelt de VGN, ter voorbereiding op het rondetafelgesprek van 8 april haar standpunt met de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Bij het opstellen van dit document hebben wij de beantwoording van de drie vragen die de commissie tijdens dit gesprek centraal stelt, als leidraad genomen. Graag maken wij tijdens het rondetafelgesprek van de gelegenheid gebruik een toelichting te geven op ons standpunt, aan de hand van enkele praktijkervaringen.

Moet de Wlz worden opengesteld voor jeugdigen met een langdurige psychische stoornis?

De VGN is een voorstander van het openstellen van de Wet Langdurige Zorg (Wlz) voor jeugdigen met een langdurige psychische stoornis. Voor iedereen, dus ook voor jeugdigen, moeten dezelfde toegangscriteria voor de Wlz gelden: een blijvende behoefte aan 24-uurs zorg in de nabijheid en/of permanent toezicht, om ernstig nadeel te voorkomen.

Staatssecretaris Blokhuis geeft in zijn brief van 14 februari aan dat er zeker ook jeugdigen met ernstige psychische stoornissen zijn die blijvend behoefte hebben aan verblijf en toezicht. Hij voegt daar aan toe dat uit de expertmeeting naar voren is gekomen dat deze groep duidelijke kenmerken draagt. Bijvoorbeeld dat de

Position Paper, maart 2019

Toegang tot de Wlz voor jeugdigen met een langdurige psychische stoornis

problematiek een psychiatrische component heeft en effect heeft op meerdere functieniveaus en meerdere levensdomeinen. Dit heeft tot gevolg dat deze jongeren op diverse gebieden behoefte hebben aan ondersteuning. Dit is zeer herkenbaar voor de VGN en voor cliënten met een beperking in combinatie met psychische problematiek

In het wetsvoorstel en in de brief neemt de staatssecretaris dit gegeven in onze optiek echter te weinig mee. Er wordt juist onvoldoende rekening gehouden met jeugdigen waarbij sprake is van meervoudige problematiek die impact heeft op meerdere levensdomeinen. Bijvoorbeeld een combinatie van een (licht) verstandelijke beperking en een psychische stoornis, zoals autisme. Juist omdat het altijd maatwerk betreft, zoals de staatssecretaris terecht stelt in zijn brief, is het van belang de zorgvraag integraal te kunnen onderzoeken.

Kijken met een integrale blik bij de toegang tot de Wlz is onze optiek essentieel in de beoordeling of iemand toegang tot zorg vanuit de Wlz dient te krijgen. Zowel de verstandelijke en lichamelijke beperkingen, als de psychische stoornis moeten in de beoordeling kunnen worden meegewogen. Juist ook voor jeugdigen. Immers, deze beperkingen beïnvloeden elkaar en het functioneren. Aandacht voor integraliteit zien we in het huidige wetsvoorstel onvoldoende terug.

Wat zijn risico's en/of onwenselijkheden voor kinderen en jongeren en hun ouders als er geen toegang in de Wlz komt voor jongeren met (ook) een psychische stoornis in relatie tot de huidige en toekomstige situatie?

Op dit moment verkeren jeugdigen en ook hun ouders nog te vaak lang in onzekerheid voordat de juiste zorg is geregeld. Zoals de staatssecretaris zelf ook aangeeft in zijn brief van 14 februari geeft een garantie op zorg jeugdigen en hun ouders voor een langere periode rust. Op dit moment biedt de Wlz hierin het meeste comfort. Gemeenten geven nog te vaak zeer korte beschikkingen af voor jeugdhulp, die niet passend zijn voor deze cliënten met een intensieve en langdurige hulpvraag.

Wanneer de staatssecretaris bij zijn keuze blijft om jeugdigen met een langdurige psychische stoornis geen toegang te geven tot de Wlz, is het belangrijk dat er snel forse inspanningen worden verricht om de toegang tot jeugdhulp (ook) voor deze groep jeugdigen vanuit de Jeugdwet te verbeteren. Bijvoorbeeld door lokale teams te versterken, kennisdeling tussen aanbieders en gemeenten te stimuleren en

Position Paper, maart 2019

Toegang tot de Wlz voor jeugdigen met een langdurige psychische stoornis

gemeenten de opdracht te geven langjarige beschikkingen af te geven, die kind en ouders de zo nodige rust en duidelijkheid bieden.

Wat zijn consequenties als afgeweken wordt van de bestaande toegangscriteria voor de Wlz, waarbij geen onderscheid wordt gemaakt in leeftijd?

In de gehandicaptenzorg raakt het wetsvoorstel vooral jeugdigen met meervoudige problematiek, in combinatie met psychische problematiek. Vasthouden aan de keuze om jeugdigen met een langdurige psychische stoornis én een blijvende behoefte aan 24-uurs zorg in de nabijheid en/of permanent toezicht, geen toegang te geven tot de Wlz, betekent voor deze jeugdigen dat de onduidelijkheid blijft bestaan. Voor jeugdigen die op basis van (alleen) hun verstandelijke/lichamelijke beperkingen voldoen aan de toegangscriteria is er immers wel toegang tot de Wlz.

Als voor iedereen, dus ook voor jeugdigen met een psychische stoornis, dezelfde toegangscriteria voor de Wlz gelden, geeft dat in onze optiek de meeste duidelijkheid. Ook indachtig het VN verdrag voor mensen met een handicap lijkt dat de meeste logische keuze.

De beoordeling van jeugdigen bij de toegang is niet eenvoudig en vraagt om zorgvuldigheid. In het wetsvoorstel wordt de huidige situatie voortgezet, waarbij onderscheid moet worden gemaakt in 'type' beperkingen: beperkingen die voortkomen uit de (licht) verstandelijke beperking en problemen in het functioneren vanuit een psychische stoornis. De praktijk leert dat het nagenoeg onmogelijk is om dit onderscheid te maken.